

บทที่ 4

กระบวนการสร้างความนิยมของพิธีกรโทรทัศน์

ในบทนี้ผู้วิจัยจะได้อธิบายถึงกระบวนการสร้างความนิยมของพิธีกรโทรทัศน์แต่เพียงประเด็นเดียวก่อน ส่วนในกระบวนการรักษาความนิยมของพิธีกรโทรทัศน์จะกล่าวในบทต่อไป และในการนำเสนอถึงกระบวนการสร้างความนิยมของพิธีกรโทรทัศน์นั้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หาองค์ประกอบในกระบวนการนี้ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับทฤษฎีของอริสโตเติล และ แบบจำลองกระบวนการสื่อสารมวลชนของมัลเตทสกี รวมทั้งแนวคิดเรื่องภาพลักษณ์ในหัวข้อเหตุการณ์เทียมของ เดเนียล เจ. บัวสติน โดยนำสถานการณ์จริงของพิธีกรกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษากันทั้ง 8 ท่าน มาอธิบายเพื่อให้เกิดความเข้าใจ

จากการศึกษาพบว่ากระบวนการสร้างความนิยมของพิธีกรโทรทัศน์นั้น มาจากองค์ประกอบหลายส่วนด้วยกันดังนี้

1. บุคลิกภาพส่วนบุคคล

บุคลิกภาพส่วนบุคคลในที่นี้ หมายถึง ลักษณะเฉพาะของตัวพิธีกรทั้งด้านกายภาพภายนอก เช่น รูปร่างหน้าตา น้ำเสียง และความเป็นตัวคนที่อยู่ภายใน ในประเด็นเรื่องบุคลิกภาพส่วนบุคคลนี้ อริสโตเติล ได้เคยกล่าวไว้ในหนังสือวาทศาสตร์ (Rhetoric) เมื่อประมาณ 2000 ปีมาแล้วว่า การพูดที่สัมฤทธิ์ผลจะต้องสามารถโน้มน้าวใจผู้ฟังได้และปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้การโน้มน้าวใจมีประสิทธิภาพนั้นก็ขึ้นอยู่กับ บุคลิกลักษณะของผู้พูด (Characteristic) โดยเขาใช้คำว่า “Ethos”

ส่วนในแบบจำลองกระบวนการสื่อสารมวลชนของมัลเตทสกี ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้ส่งสาร ซึ่งมีอยู่ 5 ปัจจัยด้วยกัน และหนึ่งในนั้นคือ เรื่องโครงสร้างบุคลิกภาพของผู้ส่งสาร

จะเห็นได้ว่าทั้งสองแนวคิดได้กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งจากการศึกษา

ของผู้วิจัยในประเด็น บุคลิกภาพส่วนบุคคลนี้ สามารถแยกย่อยได้เป็น บุคลิกลักษณะเฉพาะที่โดดเด่น และความเป็นตัวของตัวเอง

- 1.1 บุคลิกลักษณะเฉพาะที่โดดเด่น (Identity) ในการศึกษาครั้งนี้พบว่าบุคลิกภาพที่เป็นลักษณะเฉพาะของคนบางคนนั้น ได้กลายเป็นแรงผลักดันให้บุคคลผู้นั้นได้มีโอกาสเข้าสู่อาชีพพิธีกร บุคลิกลักษณะเฉพาะที่ว่านี้ ในบางครั้งอาจเรียกว่าความเป็นเอกลักษณ์ก็ได้ ในผู้หญิงตั้งแต่อดีตมาแล้ว มักจะเป็นเรื่องของรูปร่างหน้าตาที่จะต้องสวยหรือคูติ หรือในบางครั้งอาจเป็นน้ำเสียงที่สะกดหูคนฟัง ดังกรณีตัวอย่างต่อไปนี้

หัตยา เกษสังข์

หลังจากเรียนจบปริญญาตรีด้าน กราฟฟิกดีไซน์ ที่อังกฤษ และเข้าทำงานในบริษัทโฆษณาชื่อว่า Format Advertising เมื่อปี 2528 โดยรับผิดชอบงานเขียนข้อความโฆษณาทางวิทยุ ของเครื่องคิดเลขยี่ห้อทั้งหมด วันหนึ่งคุณหัตยาต้องทำเทปโฆษณาตัวอย่างจึงใช้เสียงตัวเองเพราะคิดว่าเป็นเพียงเทปตัวอย่างให้ลูกค้าทดลองฟังเท่านั้น

...ลูกค้าชอบบอกอยากได้เสียงแบบนี้ แล้วเขาก็ไปหากันอยู่ตั้งนาน ลองคนโน้นก็ไม่ใช่ คนนี้ก็ไม่ใช่ จนตอนหลังคุณหญิงชนิด (เป็นเจ้าของโรงแรม) บอกว่าให้ใช้เสียงคนที่อ่านเทปตัวอย่างนั้นแล้วกัน...

(หัตยา เกษสังข์, สัมภาษณ์)

ผลงานแรกได้รับการยอมรับในระดับที่น่าพอใจ เพราะมีผลงานชิ้นที่ 2, 3, 4, 5 ตามมาอีกมากมาย จนกระทั่งได้มาอ่าน Spot โฆษณาให้กับ ม.ร.ว. รุจิยาภา อากาศ ซึ่งภายหลังแยกตัวออกจากกลุ่มไนท์สปอตมาเป็นบริษัท มีเดีย พลัส ประมูลเวลาวิทยุทางคลื่น Fm.88 ได้ และทาบทามให้ป็นนักจัดรายการ (Disk Jockey หรือ เรียกย่อว่า D.J.) เพราะติดใจในเสียงที่มีความแปลกเป็นผู้หญิงที่มีโทนเสียงต่ำ แตกต่างจากเสียง

ดี.เจ ผู้หญิงทั่วไปในยุคนั้น ทำให้โดดเด่นด้วยเอกลักษณ์เฉพาะตัวจนเป็นที่รู้จักและได้รับความนิยมอย่างรวดเร็ว

ในช่วงเดียวกันนั้นได้เข้าสู่วงการทีวี ด้วยความบังเอิญ เมื่อ ม.ล. ตวง สนิทวงศ์ ณ อยุธยา แห่งช่อง 3 (คนรู้จักกับคุณแม่) แอบนำรูปส่งเข้าประกวดดาวรุ่งช่อง 3 โดยคุณหทัยาไม้ ทราบเรื่อง และได้ตำแหน่งดาวรุ่งช่อง 3 ในครั้งนั้น เป็นโอกาสให้ได้ทำงานพิธีกรในเวลาต่อมา

บุคลิกลักษณะเฉพาะตัวที่โดดเด่นที่กล่าวมานี้ ในบางคนอาจฉายแววความเด่นจนเป็นที่ถูกใจ เจ้าของรายการ หรือ เจ้าของสถานี จนได้รับการทาบทามให้เป็นพิธีกรได้ ซึ่งบุคลิกภาพเหล่านั้น มักจะแสดงให้เห็นผ่านสื่อ ผ่านผลงานของตัวเองในอดีต ผนวกกับบุคลิกส่วนตัวเบื้องหลังกล้องด้วย กรณีนี้มีตัวอย่างชัดเจน คือการเข้าสู่อาชีพพิธีกรของ มยุรา เสวตศิลา, เศรษฐา ศิระฉายา และ ปัญญา นิรันดร์กุล

มยุรา เสวตศิลา

เริ่มต้นจากนางแบบโฆษณาสนุก ด้วยวัยเพียง 16 ปี ในช่วงปี พ.ศ. 2518 เป็นผลงานโฆษณาที่ประสบความสำเร็จมากจนได้รับการทาบทามให้แสดงภาพยนตร์ และ ต่อมาก็เข้าสู่วงการทีวีด้วยการเล่นละคร ภายหลังจากแสดงหนัง แสดงละครอยู่ถึง 10 ปี จึงได้เข้าสู่งานอาชีพพิธีกร

10 ปีในวงการบันเทิง ชื่อของ มยุรา ธนะบุตร (นามสกุลก่อนแต่งงาน) ก็โด่งดังขึ้นตามลำดับ เป็นที่รู้จักและชื่นชอบของผู้ชมเพราะเป็นนักแสดงที่มีหน้าตาสวย รูปร่างดี และด้วยบุคลิกที่โดดเด่น เป็นคนสดใส ร่าเริง สนุกสนาน และพูดเก่งคุยสนุก ตลกแบบเป็นธรรมชาติ ทำให้คุณสุรางค์ เปรมปรีดิ์ แห่งช่อง 7 สี ทาบทามให้รับหน้าที่พิธีกรเป็นรูปแบบเกมส์โชว์ ชื่อว่า แซทสตาตาร์ คู่กับ ธงไชย แมคอินไตย์ ในช่วงนั้นคุณมยุรา กำลังพักรักษาตัวอยู่ที่บ้าน ภายหลังจากประสบอุบัติเหตุรถคว่ำ ต้องผ่าตัดมดลูกและหยุดพักงานแสดงไปนานหลายเดือน

...ตอนนั้นที่ยังเดินไม่ได้เลยนะ นอนพักรักษาตัวอยู่กับบ้าน
 จู่ ๆ คุณแดง (สุรางค์ เปรมปรีดิ์) ก็มาหาพี่ถึงที่บ้าน จำได้
 เลยว่า วันนั้นพี่ใส่ชุดอยู่บ้านเป็นแบบกิโมโน สีดำ ต้องใช้
 ก้นค้อย ๆ ถัดบันไดลงมาทีละขั้น มานั่งคุยกับคุณแดงหน้า
 ตาก็ไม่ได้แต่ง ผอม โทรมมาก คุณแดงบอกว่าจะให้พี่เป็น
 พิธีกรรายการใหม่อีกประมาณ 2 - 3 เดือน พี่ก็บอกคุณแดง
 ว่าพี่ทำไม่ได้หรอก แต่คุณแดงบอกว่า ไม่นิ ฉันเชื่อว่าเธอ
 ต้องทำได้...

(มยุรา เสวตศิลา, สัมภาษณ์)

เศรษฐา ศิระฉายา

นักร้องและนักดนตรียอดเยี่ยมในอดีต ในนามของวงดิอิม-
 พอสซิเบิล ที่เคยสร้างประวัติศาสตร์ในวงการเพลงไว้มากมาย จนอาจ
 กล่าวได้ว่าเป็นวงดนตรีที่ประสบความสำเร็จสูงสุดทั้งในประเทศ และ ต่าง
 ประเทศ

จากนั้นชีวิตได้พลิกผันเข้าสู่วงการแสดง แม้หน้าตาจะไม่เข้า
 ข่ายพระเอกแต่ด้านฝีมือและความโด่งดังในอดีต ช่วยผลักดันให้คุณเศรษฐา
 เป็นนักแสดงที่ยอดเยี่ยมและเป็นผู้กำกับการแสดงในเวลาต่อมา

จากเด็กเรียนหนังสือดีแต่ฐานะยากจน จบการศึกษาเพียงชั้น
 ม.8 (ม.6 ในปัจจุบัน) แล้วตระเวนเดินทางไกลไปกับคณะดนตรีของญาติ
 เก็บเกี่ยวประสบการณ์ชีวิตมากมายได้ทำงานในวงการบันเทิงมาจนเกือบ
 ครบทุกรูปแบบ รวมทั้งงานพิธีกรเขาได้ฉายแววอันโดดเด่นจนเป็นที่
 สะดุดตา เจ้าของรายการเกมส์โชว์ใหญ่ในยุคนั้น

...ผมเห็นคุณเศรษฐาในรายการหนึ่งตอนเด็ก ๆ เขาจะต้องไป
 เคาะประตูบ้านคนเพื่อขายของ หรือ เล่นเกมส์อะไรนี่แหละ
 ช่วงนั้นเรากำลังมองหาพิธีกรคนใหม่ที่จะมาแทนคนเดิม ผม

ก็เลยคิดว่าต้องเป็นเขา เขาน่าจะทำพิธีกรได้ดี เพราะเขาทำอะไรก็ประสบความสำเร็จสูงสุด ร้องเพลงก็ได้แผ่นเสียงทองคำพระราชทาน เล่นหนังก็ได้ตุ๊กตาทอง...

(สุรพงษ์ สมหวังชัย : เจ้าของรายการมาตามนัด , สัมภาษณ์)

ปัญญา นิรันดร์กุล

จากนิสิตคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีผลงานการเป็นพิธีกรในช่วงเป็นนักศึกษา และมีผลงานละครเวที ละครทีวี และ ภาพยนตร์มาบ้าง และลักษณะที่โดดเด่นคือ ความเป็นคนอารมณ์ดี มีไหวพริบ และพูดจาสนุกสนาน

...คุณปัญญานั้น พี่เห็นเขาจากละครก็ดูเขาอยู่นานเหมือนกัน พอหยิบมาทำพิธีกรก็ปรากฏว่า เขาทำได้ ทำได้ไวมาก บางคนต้องให้เวลาดู 5 - 6 เดือน แต่คุณปัญญาแค่ 2 - 3 เดือน ก็รู้แล้ว เขาใช้ได้...

(ลาวัลย์ กันชาติ , สัมภาษณ์)

เริ่มต้นเป็นพิธีกรให้กับ บริษัท เจเอสแอล โดยรับผิดชอบรายการพลิกสื่อ ต่อจากคุณไตรภพ ลิมปพัทธ์ ซึ่งเคยทำไว้ในระดับที่ดีมาก จนได้รับรางวัลเมขลาผู้ดำเนินรายการชายดีเด่น ปี 2526 การรับช่วงต่อจากคุณไตรภพ ในสภาวะการณนี้ เป็นสิ่งที่ยากและท้าทายความสามารถมาก แต่คุณปัญญาก็สามารถทำได้ เพราะเขาสามารถดำเนินรายการนี้เป็นเวลาติดต่อกันจนถึง 8 ปี และได้รับรางวัลเมขลาผู้ดำเนินรายการชายดีเด่น จากรายการพลิกสื่อเช่นเดียวกันในปี 2531

บุคลิกลักษณะเฉพาะอันโดดเด่นนี้ ในบางคนอาจจะฉายแววเปล่งประกายให้เห็นเมื่อมีโอกาสไปร่วมสนุกในรายการเกมส์โชว์ เพราะการเข้าแข่งขันในรายการเกมส์โชว์นั้น ถ้ารูปแบบการแสดงออกเป็นไปอย่างธรรมชาติ จะเป็นการนำเสนอตัว

คนที่แท้จริงออกมาได้อย่างชัดเจนที่สุด ดังเช่นกรณีของ ดวงตา ตุงคะมณี และ ไตรภพ ลิมปพัทธ์

ดวงตา ตุงคะมณี

จากนางแบบและนักแสดงที่มีชื่อเสียง มีผลงานเป็นที่ยอมรับจากประชาชนมากมาย โดยเฉพาะรางวัลทางการแสดงที่ได้รับคือ รางวัลเมขลาในปี 2525 และ 2530 เป็นเครื่องหมายรับประกันความสามารถในด้านการแสดงที่เข้าตัวภาคภูมิใจมาก จนกระทั่งในช่วงราวกลางปี 2529 คุณดวงตาได้ไปออกรายการเกมโชว์รายการหนึ่ง

...เกมส์อะไรไม่รู้ที่จำไม่ได้ คือพี่เป็นคนที่ชอบสนุกสนานเฮฮา ไปเล่นเกมสก็้อสนุก เอามันส์ ไม่ได้หวังว่าจะได้รางวัลเหมือนเป็นการ โปรโมทตัวเอง ไปเล่นเกมสก็้อที่ไหนก็ปรากฏว่าสนุก คนดูพากันตรึม วันนั้นเล่นเกมสก็้อเสร็จแล้ว พี่เชษฐุ เขาเป็นคนคุมสปอนเซอร์ของโอสถสภา แล้วเขาก็จะจัดเกมส์ทางช่อง 9 เขาก็มาชวนว่าไปลองมัยเป็นพิธีกร พี่บอกเขาว่าไม่เคยทำ เขาบอกว่าเห็นจากการเล่นเกมสก็้อแล้วเห็นความคล่องตัวแล้วน่าจะทำได้ พี่ก็เลยโอเค แต่ก็บอกเขาว่า ถ้าเราทำไม่ดีเมื่อไหร่ไม่ต้องเกรงใจกันนะ ก็เริ่มงานพิธีกรจากตรงนั้น จนวันนี้ 10 ปีมาแล้ว...

(ดวงตา ตุงคะมณี, สัมภาษณ์)

ด้วยบุคลิกลักษณะเฉพาะของคุณดวงตาที่เปิดเผย ตรงไปตรงมา สนุกสนาน ร่าเริง เป็นตัวของตัวเอง ทำให้การได้งานพิธีกรรายการอื่นของเธอ หลายครั้งเกิดขึ้น เพราะเจ้าของรายการเห็นผลงานแล้วคิดใจ จึงว่าจ้างให้ทำอย่างต่อเนื่อง เช่น กรณีไปออกรายการประตูดวงหัวใจสีแดง ก็ได้รับการทาบทามให้เป็นพิธีกรรายการนี้เป็นเวลาถึง 4 ปี หรือแม้แต่การเข้ามาในรายการสี่ทุ่มแสดควร์ รายการที่ทำให้คุณดวงตาได้รับคามนิยมในฐานะพิธีกรอย่างมากก็เช่นกัน

...Concept ของรายการเขาจะเปลี่ยนพิธีกรหญิงไปเรื่อย ๆ เดือนละคน พี่ก็มาทำ จริง ๆ แล้วคุณวิฑูรย์ เขาติดต่อเขามา ตั้งแต่เดือนแรกแล้ว แต่พี่ติดคิวละครจนเดือนที่ 3 ถึงจะได้ทำ พอทำไปเดือนหนึ่งก็รู้สึกสนุกดี แต่พอเป็นเดือนที่ 4 ต้องเป็นคนอื่น รู้สึกจะเป็น ดี (ชานา นุตาคม) เขาทำได้ 2 อาทิตย์ แล้วเขาต้องไปเมืองนอก ทางวิฑูรย์กับทีมงานก็โทรมาบอกว่าให้พี่มาช่วยทำของดีต่ออีก 2 อาทิตย์ พี่ก็มาพอครบ 2 อาทิตย์ เขาก็เลยบอกว่าอยู่ยาวเลยแล้วกัน เพราะรู้สึกว่า จะลงตัว ก็อยู่มาเรื่อยจนถึงปัจจุบัน...

(ดวงตา ตุงคะมณี, สัมภาษณ์)

ไทรภพ ลิมปพัทธ์

อดีตนายความผู้สำเร็จการศึกษานิติศาสตรบัณฑิต 3 ปีครึ่ง จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง ผู้พลิกผันชีวิตเข้าสู่อาชีพพิธีกร ด้วยการสมัครเข้าแข่งขันในรายการเกมโชว์ล้มเค้ ของบริษัท เจเอสแอล เมื่อปี 2525

...ผมไม่ได้อยากไปหรอก คือ ตอนนั้นน้องสาวคนเล็กของผมเขาสอบเข้าคณะอักษร จุฬาฯ ได้ที่ 1 เขาขอเป็นของขวัญ ก็ไปกันหลายคนพี่น้อง มีผม มีดีก มีตุ๊กตา ก็แค่นั้นเอง ไม่ได้อยากไป ผมไม่เคยอยากเข้าวงการนี้...

(ไทรภพ ลิมปพัทธ์, สัมภาษณ์)

หลังจากเล่นเกมโชว์ในวันนั้น คุณลาวัลย์ กันชาติ แห่ง เจเอสแอล ก็ได้ทาบทามคุณไทรภพ ซึ่งเป็นผู้เข้าแข่งขันจากทางบ้านที่ไม่เคยออกโทรทัศน์มาก่อน ให้เป็นพิธีกรรายการพลิกเลือด เป็นรายการแรก และต่อมาทำรายการ ลากติดเลข และในปี 2527 ก็ออกจาก เจเอสแอล มาเปิดบริษัทของตัวเอง ชื่อว่าบริษัท บอร์น ออฟเปอร์เรชั่น จำกัด ภายหลังจากเปลี่ยนชื่อเป็น บริษัท บอร์น แอนด์ แอสโซซิเอทส์ จำกัด ผลิตรายการโทรทัศน์มากมาย เช่น รายการคุณขอมมา ผันที่เป็นจริง จนถึงยุคปัจจุบัน

คือ เจียด ทวีโลทโซว์ ฯลฯ

จากการศึกษาพบว่า การฉายแววบุคลิกภาพอันโดดเด่น จนได้รับเลือกให้เป็นพิธีกรในกรณีพิธีกรบางคนนั้น เกิดจากความสามารถในการทำงานเบื้องหลังความเข้าใจในรูปแบบและเนื้อหาของงาน บวกกับความคล่องตัวในกระบวนการทำงาน เหตุผลนี้ทำให้บางคนต้องรับตำแหน่ง พิธีกรเช่น กรณี คุณวิทวัส สุนทรวิเนตร และ คุณสุสชา โทณะวณิก เข้าสู่ตำแหน่งพิธีกรในลักษณะเป็นตัวแทน เป็นผู้ช่วยกอบกู้สถานการณ์

วิทวัส สุนทรวิเนตร

หลังจากเรียนจบ กราฟฟิคดีไซน์ จาก Curtin University of Technology และทำงานเบื้องหลังในสถานีโทรทัศน์ของออสเตรเลียเป็นเวลาถึง 7 ปี เขาได้ตัดสินใจกลับประเทศไทยและเริ่มงานในแวดวงโทรทัศน์ที่บริษัท แปซิฟิกอินเตอร์คอมมิวนิเคชั่น ร่วมงานกับ ดร. สมเกียรติ อ่อนวิมล ในปี 2528 ออกโทรทัศน์ครั้งแรกในบทบาทของผู้ประกาศข่าวพยากรณ์อากาศ ที่มีบุคลิกแปลกตาไปจากคนอ่านข่าวทั้งหมดในประเทศไทย คือ สบาย ๆ เป็นกันเอง และเป็นครั้งแรกที่มีการทำเทคนิคการนำเสนอข่าวอากาศแบบตะวันตกมาใช้คือ มีผู้ประกาศมาชี้แผนที่บรรยายพร้อมทั้งกราฟฟิกเทคนิคด้านภาพอีกมากมายที่ทำให้คนดูทึ่งตะลึง

ต่อมาได้ร่วมคิดสร้างสรรค์ และรับหน้าที่ควบคุมการผลิตรายการทอล์คโชว์ รายการแรกของประเทศไทย ชื่อรายการ คินนี่ที่ช่อง 9 ซึ่งในยุคเริ่มต้นมี ดร. สุรพล วิรุฬกรักษ์ เป็นพิธีกร หลังจากออกอากาศไปได้เพียงเดือนเศษ ดร. สุรพล ก็ลาออกด้วยเหตุผลส่วนตัวบางอย่างทำให้ทีมงานต้องมองหาพิธีกรคนใหม่ในช่วงเวลาอันจำกัด

...เรามีเวลาเหลือน้อยมาก ในการมองหาพิธีกรที่จะมาทำแทนสุดท้ายทุกคนก็มองมาที่ผม พูดว่าทำไม Producer ไม่ทำเอง ผมบอกว่าจะทำได้ยังไง ณ วินาทีนั้นก็ต้องไปตาย

เอาดาบหน้า สันเป็นนกกตหน้า เป็นครั้งแรกที่ผมต้องไปยื่น
 หน้ากล้องในรายการแนววาไรตี้ แต่ก็ไม่ได้สันมาก เพราะ
 ผมเคยชินกับการออกหน้ากล้องมา 500 กว่าครั้ง (จากการ
 รายงานพยากรณ์อากาศ) คิดว่าเพียงพอที่ไปยื่นหน้ากล้องใน
 อีกรูปแบบหนึ่ง...

(วิทวัส สุนทรวิเนตร , สัมภาษณ์)

ผุสชา โทณะวณิก

บัณฑิตจากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิชา
 เอกการละคร เข้าทำงานเบื้องหลังในตำแหน่งคนเขียนบทที่บริษัท เจเอส
 แอล เริ่มงานพิธีกรครั้งแรกในช่วงสะพานก้อง ซึ่งเป็นช่วงสั้น ๆ อยู่ใน
 รายการ ชิงหลัก เมื่อปี 2528 เพราะต้องออกไปกับกองถ่ายในฐานะทีมงาน
 อยู่แล้ว ประกอบกับไม่สามารถหาใครที่มีเวลาว่างตรงกับคิวถ่ายทำ จึงได้
 เริ่มทำงานพิธีกร แต่ต่อมารับหน้าที่พิธีกรเต็มตัวในรายการลุ้นละไม
 เพราะคุณเนตรปรีชา พิธีกรคนแรกลาออกกระทันหันเนื่องจากมีปัญหาเรื่อง
 เวลากระทบกระเทือนงานประจำในบริษัทที่เธอสังกัดอยู่

...กรณีตุ๋มนี้เรียกว่า เราไปขอให้เขามาช่วยทำพิธีกร เพราะ
 ตอนนั้นเราไม่รู้จะไปเอาใคร มันกระทันหัน แล้วพอดีตอน
 นั้นตุ๋มเขาทำพิธีกรในช่วงสั้น ๆ อยู่แล้ว พวกเราก็เลยคิดว่า
 เขาน่าจะทำได้ เพราะตุ๋มเขาเป็นคนเก่ง ตอนนั้นเขาก็เป็น
 ส่วนหนึ่งของทีมงานเป็นถึงคนเขียนบทแล้ว...

(ลาวัลย์ กันชาติ , สัมภาษณ์)

...ในช่วงนั้น เขาก็คงเห็นว่าจากสะพานก้องเราทำได้ ไม่มี
 อาการเคอะเขิน แล้วการพูดการจาก็คงจะโอเคและมันจวนตัว
 มากแล้วเกินกว่าที่จะหาใครมาได้จวนตัวนี้คิดว่าเป็นปัญหา
 ใหญ่มาก ถ้าเกิดเขาหาคนอื่นได้ เขาคงไม่มองที่ตุ๋มแน่...

(ผุสชา โทณะวณิก , สัมภาษณ์)

คุณศุสชา เป็นพิธีกรที่มีความโดดเด่นในด้านความสามารถในการดำเนินรายการ ซึ่งพิสูจน์ถึงการยอมรับได้ จากรางวัลพิธีกรที่เคยได้รับอย่างมากถึง 4 ครั้ง แต่คุณศุสชาอาจจะไม่มีบุคลิกของพิธีกรหญิงตามความเชื่อในอดีตที่ว่าต้องสวย หุ่นดี ซึ่งสิ่งนี้เป็นข้อคิดในช่วงแรก แต่ในเวลาต่อมา ข้อตำหนินี้ก็ลดน้ำหนักลงไป เพราะเธอได้พยายามใช้ความสามารถมาเป็นจุดเด่นของตัวเองแทน

...ทำงานไปก็มีจดหมายติติงเข้ามาเรื่องความสวยความงามมาก จนพี่รู้สึกแปลกๆ พี่ต้น (คุณลาวัลย์) เขาก็รู้สึกแบบนั้นเหมือนกันว่า ทำไมไม่พูดถึงเรื่องความสามารถกันบ้าง ก็ยังพูดว่าเราทำงานพิธีกรตรงนี้ อย่าไปห่วงเรื่องความสวยความงามมากมายเลย ความสามารถเราทำได้หรือเปล่า เรามาพิจารณาตัวเองตรงนั้นดีกว่า พี่ก็เลยเริ่มรู้สึกว่ามันน่าสนใจแล้วก็น่าที่จะฮึดสู้...

(ศุสชา โทณะวณิก , สัมภาษณ์)

โดยสรุปแล้วในประเด็นบุคลิกลักษณะเฉพาะตัวที่โดดเด่นนี้ เปรียบเสมือนเป็นประตูแรก ให้ก้าวเข้าสู่อาชีพพิธีกร ในแต่ละคนจะมีจุดเด่นที่ต่างกันออกไป เช่น คุณทัทธยา เด่นด้านเสียง คุณมยุรา คุณเศรษฐา คุณปัญญา และคุณดวงดา นับได้ว่าโดดเด่นจากผลงานในอดีตทางด้านการแสดง แต่กรณีคุณดวงดา จะมีจุดเริ่มต้นที่พิเศษกว่า คือได้แสดงความสามารถทางการพูด ในรายการเกมส์โชว์ คล้ายกับกรณีของคุณไทรภพ แต่มีความแตกต่างกันบ้างตรงที่คุณดวงดา มีชื่อเสียงมาก่อนแล้ว แต่คุณไทรภพเป็นผู้เข้าแข่งขันจากทางบ้านที่ไม่มีใครรู้จัก ส่วนในกรณีของคุณวิทวัส และคุณศุสชา นั้นนับเป็นบุคลิกของคนทำงานที่โดดเด่นด้านความสามารถ จนผู้ร่วมงานให้การยอมรับเพื่อให้ทำงานในตำแหน่งพิธีกรในช่วงเวลาคืบขันนั้น

จากการวิเคราะห์ที่ผ่านมาจึงอาจกล่าวได้ว่า บุคลิกภาพส่วนบุคคลนั้น เป็นคุณสมบัติข้อแรกที่สำคัญของพิธีกร และเป็นลักษณะเฉพาะที่โดดเด่น ตามความเห็นของคุณ ลาวัลย์ กันชาติ แห่งบริษัท เจเอสแอล ผู้ชักนำและสร้างพิธีกรในวงการโทรทัศน์ปัจจุบันมากมาย

...ที่จะเลือกคนที่อันดับแรก ต้องบุคลิกดี คือเป็นคนที่ดีไม่
จำเป็นว่าจะต้องสวยต้องหล่อแต่ขอให้มีความสำคัญ
ต้องดูมีเสน่ห์การพูดการจาใช้ได้ น้ำเสียงน่าฟัง ไม่ใช่แบบ
จ้องแฉ...

(ลาวัลย์ กันชาติ , สัมภาษณ์)

- 1.2 ความเป็นตัวของตัวเอง ในที่นี้ คือการแสดงออกซึ่งบุคลิกลักษณะเฉพาะที่โดดเด่น
ของตนออกมาในรูปแบบวิธีการของตนเอง โดยไม่พยายามเลียนแบบ
หรือทำให้เหมือนผู้อื่น จะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม ความเป็นตัวของตัวเองของ
พิธีกรในอดีตอาจไม่โดดเด่นเท่าปัจจุบันเพราะในอดีตกระบวนการสร้างพิธีกร
ในอดีตนั้นใช้ลักษณะการปฏิบัติตามแนวทางของแม่แบบ จึงทำให้กลายเป็น
รูปแบบเฉพาะที่ทุกคนจะต้องทำตามให้ได้ จึงจะเป็นพิธีกรที่ได้รับความสนใจ
จากผู้ชม.

แต่ในยุคปัจจุบัน รูปแบบวิธีการสร้างเปลี่ยนไป พิธีกรในปัจจุบันจำเป็น
จะต้องมีการนำเสนอตัวเอง เพื่อให้ผู้ชมสนใจและจำได้เป็นอันดับแรก และถ้า
รูปแบบการนำเสนอตัวเองของพิธีกรผู้นั้น เป็นที่ถูกใจประชาชนก็จะได้รับความ
นิยมในลำดับต่อมา เช่นกรณีของคุณวิทวัส สุนทรวิเนตร

...ก่อนหน้านั้นไม่รู้จักเขามาก่อน ก็เหมือนคนคนหนึ่ง
เฉย ๆ แต่พอทำงานกับเขาก็โอเคทำได้ เขาเป็นตัวของเขาเอง
ซึ่งในบางครั้งความเป็นตัวของเขาเองคนดูบางคนอาจไม่ชอบ
แต่เขาก็มีปมเด่น ปมด้อยของเขา ซึ่งบางเรื่องอาจจะแยก
กันคิด เช่นเรื่องการพูดของเขา เสียงเขาจะสูง ๆ ต่ำ ๆ มี
จดหมายจากคนดูเขียนมาด่าบ้างเหมือนกัน บางทีเราก็ถาม
เขาว่าดัดจริตหรือเปล่า แต่เขาว่าไม่ มันเป็นธรรมชาติของ
เขา เป็นตัวของเขาเอง...

(รุ่งรัตน์ สุริยะ หัวหน้าฝ่ายข้อมูลรายการสี่ทุ่มสแควร์ , สัมภาษณ์)

ในช่วงแรกของการเป็นพิธีกร คุณวิทวัส จะถูกวิจารณ์อย่างหนักถึงบุคลิกภาพทางการพูดที่ไม่ตรงตามแบบแผนของนักวิชาการ แต่เขาก็ยอมรับกับความจริงในข้อนี้ และเดินหน้าสู้กับมัน

...ผมเสนอความเป็นตัวของตัวเอง คงไม่มีอะไรดีเท่ากับเป็นตัวของตัวเอง คือ หมายความว่าเราพร้อมที่จะปิดตัวเองถ้าไม่ประสบความสำเร็จ แต่ก่อนจะปิดเราก็เปิดให้ตัวเองก่อน ว่าเราสามารถจะทำได้รึเปล่า โดยที่รู้อยู่แล้วว่าเราต้องเป็นตัวเรา เพราะมันไม่ใช่การแสดงที่เราจะต้องพูดตามสคริปท์ที่เค้ากำหนดมาให้ มันต้องออกไปแบบตัวผม คือ ผมคิดอย่างไร ผมก็พูดไปอย่างนั้น ช่วงอ่านข่าวพยากรณ์อากาศผมพูดอย่างไร ผมก็จะพูดแบบเดิม เพียงแต่ว่าเนื้อหามันไม่ใช่เรื่องของดินฟ้าอากาศ แต่เป็นเรื่องของการนำเสนอรูปแบบรายการในแนวบันเทิง แล้วบังเอิญโชคดีที่ผ่านตรงนั้นมาได้...

(วิทวัส สุนทรวิเนตร , สัมภาษณ์)

ในประเด็นการนำเสนอความเป็นตัวของพิธีกรนี้ ได้มีพิธีกรหลายท่านให้ความเห็นที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันดังนี้

...ผมเคยพูดบ่อย ๆ กับเด็กที่จะมาเป็นพิธีกรว่า เวลาคุณอื่นทำงานนี้ดูได้ ดูแต่ว่าเขาทำอะไร อย่างไร แต่อย่าไปเลียนแบบ เพราะว่าการเป็นพิธีกรถ้าไม่เป็นตัวของตัวเองแล้วเป็นได้ยากมาก มันต้องเป็นตัวเรา คุณเรียนรู้ได้ ความสามารถเรียนรู้สร้างสรรค์ได้ จักรยานอย่างไรจะให้เก่ง ผมว่าเรียนรู้สร้างสรรค์ได้ แต่การเป็นตัวเราไม่ต้องไปสร้างสรรค์ เราเป็นเราอยู่แล้ว เราเป็นบุคลิกแบบเรา เราเป็นไงเราเป็นคนชอบนั่งแบบนี้ก็นั่งแบบนี้ไป ไม่เห็นเป็นไร ถ้าคนดูเขารับไม่ได้ก็เลิกซะ เราควรเลิกถ้าเราไม่เป็นตัวเรา เพราะไม่มีอะไรในโลกนี้จะดีเท่ากับการเป็นตัวเรา...

(ไทรภพ ลิมปพัทธ์ , สัมภาษณ์)

...รู้สึกเองว่า ทำไมเราต้องไปเอาใจเขาถึงขนาดนั้น ทำไมต้อง
ซึ้งเป็นนรก ซึ้งไม่เป็นไม้อัดไปซะหมด บางทีถ้าเราไม่เห็นด้วยก็
บอก บางทีคนฟังบอกที่หนูขอฟังเพลงนี่นะทำไมไม่เปิด เรา
ก็บอกว่า ทำไมต้องเปิดทุกวัน ให้โอกาสคนอื่นเขาบ้าง...

(หทัยา เกษสังข์ , สัมภาษณ์)

...พิธีกร คือ ตัวจริง ไม่เหมือนกับการเป็นนักแสดง เขามี
บทบาทมาให้คุณพูดตามนั้น เคื่อบอกไว้แล้วว่าคุณจะต้อง
ร้องให้ คุณจะต้องหัวเราะ เราเล่นไปตามนั้น แต่พิธีกรไม่
ใช่ เกิดอะไรขึ้นไม่รู้เมื่อเราสัมภาษณ์ตรงนี้ไม่มีบทกำกับ
มากนักเท่าไรก็ไม่รู้ ตรงนั้นเราต้องตัดสินใจเอง ประโยค
นี้ถามดีไหม อยากถามจังเลย แต่ถ้าอารมณ์เขาไม่ได้ รู้สึก
ว่ามันจะลึกลับเกินไปแล้วเขาไม่อยากตอบ เราก็ต้องตัดสินใจ
ว่าจะถามหรือไม่ ไม่มีผู้กำกับมาคอยบอกเด็ดขาด นี่ก็ตัว
ตนจริง ๆ ของเรา และมันคือธรรมชาติของตัวเราจริง ๆ ด้วย
วิธีพูดของเรา วิธีที่เราจะสื่อสารกับผู้ชม กับแขกรับเชิญของ
เรา เราจะทำอะไร ทุกอย่างคือตัวเราหมด...

(ผุสชา โทณะวณิก , สัมภาษณ์)

2. ความสามารถเฉพาะบุคคลในการสื่อสาร

เป็นคุณสมบัติส่วนตัวของพิธีกรที่มีอยู่เดิม แต่ต้องเรียนรู้วิธีการที่จะนำมาปรับใช้เพื่อ
ให้เกิดประสิทธิผลทางการสื่อสาร เรียกว่าเป็นเทคนิคเฉพาะอีกด้านหนึ่ง

อริสโตเติลได้กล่าวว่า การพูดของมนุษย์นั้น จะประกอบไปด้วยส่วนสำคัญ 4 ส่วน
คือ ผู้พูด ผู้ฟัง สาร และ โอกาส ผู้ฟังและโอกาสจะเป็นตัวการสำคัญที่บังคับให้ผู้พูดส่งสารออกมา
ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่ผู้พูดคิดว่าเหมาะสมที่สุด และการพูดที่จะสัมฤทธิ์ผลได้นั้น ผู้พูดจะ
ต้องเข้าใจธรรมชาติของผู้ฟังด้วย

การพูดที่สามารถโน้มน้าวใจผู้ฟังได้เป็นการพูดที่ประสบความสำเร็จ แต่ผู้พูดที่จะ

โน้มน้าวใจผู้ฟังได้นั้น ต้องเป็นคนที่ผู้ฟังรู้สึกว่ามีใจได้ น่าเชื่อถือ เป็นผู้รู้จริงในสิ่งที่พูด และปรารถนาได้อย่างจริงใจต่อผู้ฟัง นอกจากนี้ อริสโตเติลยังรวมประเด็นเรื่องของการพูดอย่างมีเหตุมีผลไว้ด้วย (Logos) ว่าจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพให้การพูด

ตามแนวคิดของอริสโตเติลนั้น อาจจะกล่าวได้ว่า ผู้พูดที่จะประสบความสำเร็จ ต้องสามารถผสมผสานเหตุการณ์ บริบทต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในองค์ประกอบของการพูด ซึ่งบริบทเหล่านั้นจะเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย

ส่วนมัลเททสกีได้กล่าวไว้ในแบบจำลองการสื่อสารของเขาว่า ผู้ส่งสารในกระบวนการสื่อสารมวลชนมักจะมีวัตถุประสงค์หรือสารในปริมาณที่มากกว่าที่จะต้องส่งไปจริง ในกรณีเช่นนี้ผู้ส่งสารจึงต้องทำการเลือกตัวอย่างจากปริมาณวัสดุทั้งหมด โดยมีเกณฑ์บางอย่างและเกณฑ์เหล่านั้นเขาได้สรุป เรียกว่า เป็นการเลือกและการจัดโครงสร้างของเนื้อหา

เมื่อนำแนวความคิดของ อริสโตเติล และ มัลเททสกี มาประมวลกับข้อมูลที่ได้จากพิธีกรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 8 ท่าน ทำให้ผู้วิจัยสามารถอธิบายในหัวข้อ ความสามารถเฉพาะบุคคลในการสื่อสาร เป็น 2 แนวทางคือการเรียงลำดับความคิดและการถ่ายทอดข้อมูล กับ ความสามารถในการผสมผสานบริบทของการสื่อสาร

- 2.1 การเรียงลำดับความคิดและการถ่ายทอดข้อมูล เรื่องเดียวกันแต่ให้คนสองคนเล่านั้นจะได้เรื่องราวที่ต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิธีการของแต่ละคนในการเล่าเรื่อง ในขั้นตอนนี้หมายถึง ความสามารถในการเล่าเรื่องของพิธีกรแต่ละคนที่ต่างกัน รวมทั้งวิธีการในการพูด การดำเนินเรื่องที่ผิดแผกแตกต่างกันไป แต่ใครจะเลือกใช้วิธีการแบบใดนั้น คาดว่าอาจจะขึ้นอยู่กับภูมิหลังทางสังคม ครอบครัว การศึกษา และเหตุการณ์ประทับใจในอดีต

ปัญหา นිරันตร์กุล

จากความประทับใจในวิธีการเรียงลำดับ และ ถ่ายทอดข้อมูล และครูสอนพิเศษเมื่อครั้งเรียนกวดวิชาเตรียมสอบเข้ามหาวิทยาลัยครั้งที่สอง ทำให้เขากล้าพูดได้ว่า เขาค้นพบตัวเอง ค้นพบวิธีการทำความเข้าใจกับข้อมูลต่าง ๆ วิธีการดำเนินเรื่อง การเสนอเรื่องราว การอธิบายราย

ละเอียดและขั้นตอนการนำเสนอ จากครูสอนพิเศษท่านนี้ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งและอาจกล่าวได้ว่า เป็นแนวทางในการทำงานพิธีกรของเขาจนถึงปัจจุบัน

จากลูกคนจีนที่เติบโตมาจากสังคมห้องแถว เขาถูกอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละเป็นอิสระ เพราะพ่อแม่ต้องรีบเร่งทำมาค้าขาย ทำให้ต้องคิดต้องตัดสินใจเองในทุกเรื่อง แต่ก็เป็นการคิดที่ไม่ชัดเจน “รู้สึกงงๆ ไม่มี ความมั่นใจในชีวิต จะเรียนอะไรอย่างไรมันไม่แน่ใจ” เขาเคยพลาดหวังกับการสอบเข้าถึง 2 ครั้ง คือการสอบเข้าเรียนโรงเรียนเตรียมอุดมตอนชั้น ม.ศ. 4 และพลาดหวังจากการสอบเข้ามหาวิทยาลัยในปีแรก

...มาเตรียมตัวสอบปีต่อไป ก็ไปเรียนกวดวิชาเจอครูคนหนึ่งสามารถสอนออกมาทำให้เราเข้าใจเนื้อหาที่เรียนมาทั้ง 2 ปี ได้ภายในวันเดียวพอไปสอบเอ็นทรานส์เป็นปีที่ 2 ทำได้เลย 10 นาที ทำข้อสอบเสร็จแล้วและคิดว่าต้องเต็มด้วยไม่น่าเชื่อเลยว่าเราจะทำได้ ได้ประกายมาจากอาจารย์คนนี้แน่นอน ชื่ออาจารย์ ผดุงเกียรติ อยู่ที่ อำนวยศิลป์...

(ปัญญา นิรันดร์กุล , สัมภาษณ์)

วิธีการสอนของอาจารย์ท่านนี้ คือสอนให้เขาทำความเข้าใจกับขั้นตอนการนำเสนอแล้วยกตัวอย่างประกอบรวมทั้งบอกเทคนิคเล็กๆน้อยๆ ให้สามารถทำความเข้าใจกับข้อสอบได้ให้รู้ทันคนออกข้อสอบ รู้ว่าโจทย์ข้อนี้เขากำลังหลอกล่อด้วยวิธีการอย่างไรแล้วคำตอบคืออะไร

...เราสั่งสมความงมงายเป็น 10 ปี เจ็บแค้นมานาน ว่าทำไมเราเรียนไม่รู้เรื่องอาจารย์ท่านนี้เป็นแรงผลักดัน 3 เดือนที่กวดวิชาเป็นวินาทีแห่งการผกผัน ปัจจุบันไม่รู้ว่าจะอาจารย์อยู่ที่ไหน แต่บอกได้เลยว่าคนนี้แหละเป็นคนทำให้เกิดความเป็นปัญญา นิรันดร์กุล เป็นพิธีกรมาตรงนี้ได้...

(ปัญญา นิรันดร์กุล , สัมภาษณ์)

รูปแบบในการเรียงลำดับความคิดและการถ่ายทอดข้อมูลนี้ สามารถนำกรอบความรู้ในทุก ๆ สาขาวิชามาประยุกต์ใช้ได้ ในการทำงานของพิธีกรก็เช่นกัน บางคนนำกรอบความรู้ ทางด้านศิลปะการแสดงมาช่วยในการดำเนินรายการ จะควบคุมอารมณ์ของรายการให้เป็นไปทางทิศไหน จะแสดงอารมณ์ออกมาอย่างไร ทำหน้าที่คล้ายเป็นผู้กำกับการแสดงไปพร้อมกัน

จากการศึกษาจะพบว่า พิธีกรแต่ละคนจะมีรูปแบบการเรียงลำดับความคิดและการถ่ายทอดข้อมูล แตกต่างกันไปตามความรู้และประสบการณ์ของเขา เช่น คุณดวงตา จะดำเนินรายการให้ไหลลื่นไปเรื่อย ๆ เหมือนกับการโชว์บนแคทวอล์คของนางแบบต่างกับ คุณไตรภพ ที่จะมีการเรียงลำดับเวลา เหตุ - ผล ตามวิธีการของทนายความ

...การที่ผมเคยเรียนกฎหมายมันช่วยได้ ช่วยได้ในเรื่องวิธีการคิด คิดอย่างมีเหตุมีผล คำว่าเหตุผลที่สำคัญจริง ๆ นะคุณ เพราะว่า ถ้ามีเหตุรู้จักเหตุมันจะต้องรู้จักผล มันจะรู้จักการศึกษาต่อเนื่องของกระบวนการที่เรียกว่ากระบวนการคิด เป็นกระบวนการคิดที่ดีมาก ๆ มันจะสร้างให้เกิดกระบวนการทำ มันจะทำให้เกิดเป็นมโนกรรม แล้วจึงจะเกิดเป็นวจิกรรม แล้วจึงจะเกิดเป็นกายกรรมมันมาจากกระบวนการคิด...

(ไตรภพ ลิมปพัทธ์ , สัมภาษณ์)

ซึ่งในประเด็นการคิดอย่างมีเหตุผลของคุณไตรภพที่กล่าวมานี้สอดคล้องกับแนวความคิดของ อริสโตเติลที่บอกว่า การโน้มน้าวใจอย่างมีประสิทธิภาพ นั้น จะต้องประกอบไปด้วยการแสดงความจริง อันประกอบด้วย เหตุ (Logic) มาเสนอต่อผู้ฟัง ซึ่งต้องประกอบไปด้วย ข้อเท็จจริง (Fact) หลักฐาน (Evidence) และเหตุผล (Reasoning) อย่างไรก็ตาม ข้อเท็จจริงและหลักฐานต่าง ๆ นั้น จะต้องสอดคล้องกับทัศนคติ ความเชื่อ และ ค่านิยมของผู้ฟัง

2.2 ความสามารถในการผสมผสานองค์ประกอบของการสื่อสารทางโทรทัศน์ ในกระบวนการสื่อสารของพิธีกรนั้นมิได้มีเฉพาะ ผู้พูด หรือตัวพิธีกรเท่านั้น หากแต่ยังมีเรื่องที่จะพูดหรือสาร คนผู้ชมโทรทัศน์ หรือ ผู้ฟัง และจังหวะ เวลา ความสนใจที่ต่างกันในการเลือกชมรายการ หรือ โอกาส

พิธีกรโทรทัศน์ที่ดีควรเป็นผู้ที่มีความรู้และความเข้าใจในขั้นตอนและรายละเอียดของกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์ เข้าใจการทำงานของทั้งคนและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง ในทุก ๆ ตำแหน่ง เพื่อจะได้สื่อความหมายให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ในการเป็นพิธีกรทางโทรทัศน์นั้น แตกต่างจากพิธีกรงานวัด พิธีกรงานแต่งงาน หรือ ผู้ดำเนินรายการทางวิทยุ เพราะการสื่อความผ่านสื่อต่างชนิดกันนั้นจะมีขั้นตอนและวิธีการต่างกันด้วย เช่น พิธีกรที่ดีควรจะทราบว่า การพูดทางโทรทัศน์นั้น แตกต่างจากการพูดทางวิทยุอย่างไร วิทยุเป็นสื่อที่ไม่เห็นภาพได้ยินแต่เสียง รูปแบบการพูดทางวิทยุจึงมักจะทำให้ผู้ดำเนินรายการต้องพูดมาก ต้องพรั่าพรณารายละเอียดเพราะต้องทำให้ผู้ฟังเข้าใจภาพทั้งหมดให้ได้โดยสื่อความผ่านเสียงแต่เพียงอย่างเดียว แต่สำหรับพิธีกรโทรทัศน์แล้ว การพูดต้องน้อยกว่าวิทยุ เพราะโทรทัศน์มีภาพมาช่วยสื่อความหมายบางส่วนแล้ว หากยังคงวิธีการพูดเช่นเดียวกับวิทยุแล้ว พิธีกรผู้นั้นจะกลายเป็นคนพูดมากและนำรำคาญในสายตาของผู้ชม

การที่พิธีกรเข้าใจในกระบวนการสื่อสารเหล่านี้ยิ่งลึกลงยิ่ง นอกจากจะทำให้นำเสนอข้อมูลได้ตรงตามความคาดหวังแล้ว ยังสามารถสร้างบรรยากาศร่วมอารมณ์ร่วมให้กับผู้ชมได้ด้วย อารมณ์ร่วมในที่นี้หมายถึง Pathos ตามแนวคิดของอริสโตเติล

ในกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์นั้น จะต้องประกอบไปด้วยทีมงานมากมายหลายตำแหน่งแบ่งหน้าที่รับผิดชอบกันไปแต่ละส่วน แต่ในขั้นตอนของการดำเนินรายการ หน้าที่ทุกตำแหน่งเหล่านั้นจะมารวมอยู่ที่พิธีกรคนเดียว

...พิธีกรนั้นต้องเป็นทั้งผู้แสดง ผู้กำกับ เป็น Director of Photography เป็นช่างแสง ช่างกล้อง เป็นคนตัดต่อ เป็นคนลงเสียงเพลง มันต้องเป็นหมดในเวลาอัน...

(ไทรภพ ลิมปพัทธ์ , สัมภาษณ์)

จากคำกล่าวของคุณไทรภพ สามารถขยายความได้ว่า ในขณะที่ดำเนินรายการพิธีกรต้องเป็นผู้ควบคุมสถานการณ์ทั้งหมดที่จะเกิดขึ้นบนเวทีด้วยตัวของเขาเอง ใครจะหัวเราะ ใครจะร้องไห้ ต้องกำกับเอง พิธีกรที่ดีต้องรู้ว่า หันหน้าไปทางนี้ แล้วอาจจะตกแสง (เลยขอบเขตที่จัดแสงไว้) หรือขณะกำลังนั่งอยู่ หากจะรีบลุกขึ้นจะต้องมีการส่งสัญญาณกับช่างกล้องก่อน มิเช่นนั้นจะกลายเป็นภาพคนหัวขาด เพราะกล้องเปลี่ยนขนาดภาพไม่ทัน รวมทั้งบางครั้ง พิธีกรต้องรู้ว่าพูดมาถึงจุดนี้แล้ว ช่างเสียงอาจจะใส่เพลงประกอบ ก็ต้องมีจังหวะในการดำเนินรายการที่เข้ากับอารมณ์ของรายการในขณะนั้น และเข้ากับเพลง พิธีกรที่ดีต้องคำนึงถึงรายละเอียดต่าง ๆ เหล่านี้ในขณะที่ทำการสื่อสารด้วย

ในการดำเนินรายการบนเวทีของพิธีกรนั้น พวกเขาจะต้องเรียนรู้วิธีการทำงานที่แตกต่างกัน ตามรูปแบบและเงื่อนไขเฉพาะของงาน เช่นในการดำเนินรายการประเภทเกมส์โชว์ พิธีกรจะต้องทำหน้าที่ในการสร้างบรรยากาศร่วมอารมณ์ร่วมของผู้เข้าร่วมรายการ กับผู้ชมทั้งทางบ้าน และ ในห้องส่ง พิธีกรเกมส์โชว์จะต้องคิดบทเอง เพราะในบทไม่สามารถบอกโดยละเอียดได้ เนื่องจากเป็นเหตุการณ์ที่ยังไม่เกิดขึ้น หน้าที่พิธีกรจะต้องแก้ไขและต่อเติมรายละเอียดเข้าไป หากพิธีกรคนใด เข้าใจในเงื่อนไขเหล่านี้ และมีความคิดสร้างสรรค์มีจินตนาการ ก็จะช่วยให้อผลงานนั้นโดดเด่นขึ้นมาได้ทำให้ได้รับความนิยมจากประชาชนเช่นกรณีของ คุณเศรษฐา ศิระฉายา

...พี่ตั๋ยเป็นคนที่มีความเป็นตัวของตัวเอง บุคลิกน่ารัก ประกอบกับเป็นคนค่อนข้างเอาจริงเอาจังกับงาน มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี และที่สำคัญ เขจะมีมุขของตัวเองใส่เข้าไปในงานช่วยทำให้งานบางครั้งที่ดี

คุณธรรมดา มีความพิเศษขึ้นได้...

(คุณนุสรรา มหุวรรณ : บริษัท X-Gen จำกัด , สัมภาษณ์)

... พี่ตั๋ยเขาเป็นคนมนุษยสัมพันธ์ดี คุยได้กับคนทุกประเภท
เขาจะมีมุขตลกของเขา มีการแซวผู้เข้าแข่งขัน ทำให้
รายการสนุก ทำมาตามนัดกับพี่ตั๋ยมานานถึง 8 ปี...

(คุณธวัชชัย เก่งวงศ์วัฒนะ ผู้ควบคุมการผลิต
รายการมาตามนัด , สัมภาษณ์)

จากประสบการณ์ชีวิตอันโหดโชนของคุณเศรษฐา และความเป็นผู้ใฝ่รู้ รัก
การอ่าน ทำให้เขาเป็นพิธีกรที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีมุมมองความคิดที่แตกฉาน
รวมเข้ากับความเป็นคนมีอารมณ์ขัน มีมุขตลกมากมายจนแทบจะเหลือเพื่อ ทำ
ให้เขากลายเป็นพิธีกรที่แพรวพราวมีเสน่ห์เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเมื่ออยู่บนเวที

...พี่เป็นคนชอบเรียนหนังสือ เด็ก ๆ พี่เรียนเก่ง แล้วจำอะไร
ได้แม่นยำมาก ทุกวันนี้พี่ก็หาความรู้รอบตัวเพิ่มให้กับตัวเองอยู่
เสมอ พี่จะอ่านหนังสือพิมพ์ทุกวัน อ่านไปหมดทุกชนิด
หนังสืออะไรอ่านทั้งนั้น อ่านมาก ฟังมาก มีความรู้ให้มาก
ๆ จะได้เก็บเป็นข้อมูลไว้กับตัวเรา และหยิบออกมาใช้ในการ
การทำงานพิธีกร...

(เศรษฐา ศิระฉายา , สัมภาษณ์)

ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเป็นคุณสมบัติที่สำคัญอีกประการ
หนึ่งของพิธีกร แต่ผู้ที่จะสามารถคิดวิธีแก้ปัญหาได้นั้น ต้องเข้าใจสภาพแวด
ล้อมในองค์ประกอบต่าง ๆ ของการสื่อสาร ดังตัวอย่าง การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
บนเวทีของคุณปัญญา นรินทร์กุล ตามคำบอกเล่าของคุณสุชา โทณะฉนิค
จากเหตุการณ์ในงานเลี้ยงของหนังสือพิมพ์แนวหน้าที่จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อปี
2530 เป็นงานคอนเสิร์ตการกุศล

...ตอนนั้นพูดไปได้นึกเดียวไฟก็ดับ บ้อยก็มาเปิดหน้าต่าง
 ประตุ ตามดูแล้วบอกว่าคงจะดับอีกนาน แต่คนดูตั้งหลาย
 ร้อยคนเขาไม่ยอมกลับ พี่ตา (ปัญญา) ให้บ้อยเอาโทรโข่งมา
 แล้วบอกกับพี่ว่า ไปคุ้มเราไปทำรายการกันโดยใช้โทรโข่ง
 นักร้องทุกคนก็ร้องเพลงทางโทรโข่ง มีคุณภูสมิง (หน่อ
 สวรรค์) ดิศักดิ์ให้ แล้วพวกเราก็จุดเทียนกัน เป็นคอน
 เซิร์ทที่สนุกมากทำอย่างนี้อยู่ประมาณ 2 ชั่วโมง ไฟถึงจะมา
 ถ้าววนนั้นพิธีกรไม่ใช่พี่ตางานคงล้มไปแล้ว หรืออาจจะกร่อย
 ต้องยอมรับเลยว่าพี่ตาเขาสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้
 ยอดเยี่ยมจริง ๆ...

(ศุสชา โทณะวณิก : พิธีกรผู้ร่วมเหตุการณ์ , สัมภาษณ์)

ความสามารถของคุณปัญญาในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าด้วยการคิดสร้าง
 บทขึ้นเองอย่างปัจจุบันทันด่วนขณะอยู่บนเวทีนั้น เขาเคยทำอยู่เป็นประจำตั้งแต่
 เมื่อครั้งเป็นนิสิตคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

...ตอนงานลอยกระทงที่คณะไม่มีพิธีกร ก็เข้าขึ้นก็ได้ลองดูมี
 แต่เวทีไม่มีอะไรเลย พี่ก็เริ่มพูดเพื่อจะเรียกให้คนมาดู ' เอ้า...
 ไม่เคยเห็นมาก่อน ไม่ต้องแย่งกันก็ได้ครับ ' ได้ดูทุกคนแน่ '
 คนที่เดินผ่านไปผ่านมาเริ่มหยุดมองว่า ' ไอ้นี่มันบ้าหรือ
 เปล่า ไม่มีใครเลย พี่ก็ต่อ ' แหม...ไม่ต้องเบียดกันก็ได้ครับ ที
 ละคน ๆ ' ข้างหน้าไม่มีใครเลยนะ แต่พี่คิดว่าคนเขาคงนึกว่า
 ' ไอ้นี่มันจะบ้าไปถึงไหน หรือมันจะเอาตัวรอดมั๊ย คูมันหน้อย
 วะ ' แล้วคนก็เยอะขึ้น ๆ มุขมันก็ไหลออกมาเรื่อย ๆ ตอน
 หลังทางคณะก็เลยจัดเป็นบุทเล่นเกมส์ ก็มีจุดหาเงิน ปัญญา ก็
 มีหน้าที่ไปเชียร์เหมือนเชียร์ร่วางตามบุทเกมส์ต่าง ๆ แล้วเอา
 เงินเข้าคณะ...

(ปัญญา นิรันดร์กุล , สัมภาษณ์)

8. สิ่งแวดล้อมในการทำงานของพิธีกร

มัลเททสกีได้กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมเชิงสังคมของผู้ส่งสารจะเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผู้ส่งสาร หรือบางครั้งอาจเป็นตัวกำหนดแนวทางของสารได้ จากแนวคิดดังกล่าวพอจะสรุปได้ว่า สิ่งแวดล้อมเชิงสังคมของผู้ส่งสารในที่นี้ คือสิ่งแวดล้อมในการทำงานของพิธีกร โดยแบ่งออกเป็นประเด็นสำคัญดังนี้คือ รูปแบบรายการที่สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจส่วนตัว คุณสมบัติและลักษณะของทีมงาน และปัจจัยด้านอื่นๆ

- 3.1 รูปแบบรายการที่สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจส่วนตัว ความสนใจของคนเรานั้นมักจะมาจากความชอบ ผสมผสานกับประสบการณ์ในชีวิต ฉะนั้นในการศึกษาหัวข้อนี้ จะต้องมีการย้อนศึกษาถึงภูมิหลังของพิธีกรด้วย

ศุสชา โทณะวณิก

จากชีวิตในวัยเด็กที่มีเสียงเพลงเป็นสีส่นในบ้านเพราะได้รับอิทธิพลจากคุณพ่อ ซึ่งมีรสนิยมชอบฟังเพลงฝรั่ง ฟังนองทุกคนจึงเหมือนกับถูกปลูกฝังให้รักดนตรี รักเสียงเพลง จนเมื่อคุณศุสชาอายุ 14 ปี ก็ได้ออกโทรทัศน์ครั้งแรกในชีวิต ในรายการเพลงเงินล้าน ทางช่อง 4 บางขุนพรหม โดยคุณพ่อฝากฝังกับเพื่อนซึ่งเป็นหัวหน้าวงดนตรีในรายการ

เมื่อโตขึ้นก็เลือกเรียนสายศิลป์ภาษา และสอบเข้าอักษรศาสตร์ เพราะไปทราบว่าจะควรเรียนอะไร จนเมื่อได้เข้าไปในมหาวิทยาลัยจึงพบว่า มีสาขาวิชาการละครที่ตรงกับความสนใจ เพราะสมัยเป็นนักเรียนก็เคยรับหน้าที่แปลบทละครให้กับเพื่อนๆ อยู่เสมอ ชีวิตในมหาวิทยาลัย คุณศุสชาได้เก็บเกี่ยวประสบการณ์มากมาย ได้เคยไปช่วยอาจารย์ที่คณะเซดุนุ่นมือ ในรายการเด็กทางช่อง 9 ทำให้คุ้นเคยกับบรรยากาศการทำงานในวงการโทรทัศน์ ภายหลังเมื่อมาทำพิธีกรจึงรู้สึกไม่ตื่นเต้น

ในช่วงแรกได้เป็นพิธีกรรายการเกมส์โชว์ (ลุ้นละไม) ซึ่งเธอคิดว่าไม่เหมาะสมกับตัวเองนัก เนื่องจากมีอุปนิสัยเรียบร้อย ไม่ใช่คนกรี้ด

กร๊าดสนุกสนาน ผลงานในขณะนั้นได้รับการยอมรับพอสมควรเท่านั้น จนกระทั่งมีการเปลี่ยนรูปแบบรายการ

...เป็น Concert Contest แล้วช่วงนั้นพีคๆออกเทปพอดี้ มัน เป็นความลงตัวที่สุดเลยว่า เรื่องของเพลงเป็นสิ่งที่เรารู้ แล้ว มันก็เหมาะกับตัวเรามาก เราจะพูดอะไรรู้สึกว่ามันมาจากใจ เราเอง จะวิจารณ์จะได้ตอบกับใครเรารู้เรื่องหมด ได้การยอมรับจากทุกคน กับการเป็นพิธีกรของ ผุสชา ใน Concert Contest มันเร็วมาก ออกไปไม่กี่ตอนรายการติด พิธีกรติด (ติดตลาด) ทุกอย่างมันใช่หมดเลย ตรงนั้นคนเกิดการยอมรับ แล้วเรารู้สึกว่ามันใช่ตัวเรา...

(ผุสชา โทณะวณิก, สัมภาษณ์)

หทัยา เกษสังข์

สายเลือกคนวิทย์อย่างเข้มข้น เพราะมีคุณแม่เป็นส่วนหนึ่งของ คณะละครวิทย์ คือ คณะ เกษทิพย์ มีคุณแม่ทำงานคัดเลือกข่าวและคนอ่านข่าวภาคภาษาอังกฤษ ที่สถานีวิทยุแห่งประเทศไทย คุณพ่อคุณแม่ แยกทางกัน มาอยู่กับคุณแม่จนกระทั่งเรียนจบ ม.ศ. 3 ที่โรงเรียนราชินี ไปเรียนต่อที่ประเทศอังกฤษ อยู่โรงเรียนประจำแล้วต่อมหาวิทยาลัยจนจบปริญญาตรีทางด้าน กราฟฟิคดีไซน์ รวมเวลาอยู่อังกฤษ 8 ปี

ในช่วงเป็นนักเรียนประจำที่อังกฤษ ได้มีโอกาสร่วมกิจกรรม จัดรายการเพลงทางวิทยุในโรงเรียน เรียกว่าฝึกหัดเป็น ดีเจ ครั้งแรกในชีวิตและต่อมาภายหลังเมื่อกลับมาเมืองไทยก็ได้เป็น ดีเจอาชีพ เริ่มจัดรายการครั้งแรกทาง Fm 97 เป็นภาษาอังกฤษ ช่วงรายการ มิวสิค ไมค์ ไซ้ ชื่อในการจัดครั้งนั้นว่า มิส เวิร์ล จากนั้นจึงไปจัดรายการที่ Fm 88 ให้ Media Plus จนได้รับความนิยม

หลังจากการได้ตำแหน่งดาวรุ่งช่อง 3 คุณหัตยาจึงมีโอกาสนี้
จะได้ทำงานพิธีกรตามที่เคยใฝ่ฝัน ถึงแม้ว่าความฝันอันดับแรกนั้นจะไม่
สมหวังก็ตาม

...ตอนนั้นอยากเป็นคนอ่านข่าวกับอยากเป็นพิธีกร แต่อยาก
อ่านข่าวเป็นอันดับแรก เกือบจะได้อ่านข่าวแล้ว เพราะเสียง
ใหญ่ฟังแล้วน่าเชื่อถือ แต่หน้าเด็กไปจึงอด...

(หัตยา เกษสังข์, สัมภาษณ์)

ด้วยตำแหน่งดาวรุ่งช่อง 3 แม้จะไม่ได้อ่านข่าว แต่ก็ได้ทำ
พิธีกร รายการแรก คือ รายการ คู่คิด มีรางวัล คู่กับ ไตรภพ ลิมปพัทธ์
ซึ่งได้รับความสนใจจากคนดูพอสมควรในยุคนั้น

...เปิดเป็นคนมีความตั้งใจมาก ตอนนั้นเขาอยากทำพิธีกร
บทที่ทางช่อง 3 ให้ไป เปิดเขาท่องมาหมดทั้งในส่วนของผม
และส่วนของเขา ที่นับหมื่นเขียนให้ผมพูดเยอะมาก แล้วเปิด
คอยรับ ผมเห็นว่าเขาอยากทำ จึงสลับบทของผมให้เขาพูด
แล้วผมคอยตอบรับจากเขาแทน...

(ไตรภพ ลิมปพัทธ์, สัมภาษณ์)

จากนั้นช่อง 3 ก็ให้ทำรายการ ซูเปอร์ แจม วิคเอน คอน
เสิร์ต โดยเป็นพิธีกรคู่กับ เอ็ม สุรศักดิ์ วงษ์ไทย แต่คุณหัตยาไม่ค่อยพอ
ใจกับการได้ทำรายการนี้นัก เพราะรู้สึกว่ามีสไตล์การดำเนินรายการของเธอ
ไม่เข้ากับพิธีกรชาย เป็นคนละแนวกัน จนเมื่อแกรมมี่ติดต่อให้ทำรายการ
คอนเสิร์ตลิมโลก จึงได้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่ และรู้สึกว่าเป็น
ธรรมชาติ เป็นตัวของตัวเอง

ด้วยบุคลิกที่โดดเด่น มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและเริ่มเป็นที่ยอมรับ
ของประชาชน ทำให้ คุณเพชร โอสธานุเคราะห์ ทาบตามให้มาเป็น

พิธีกรรายการ ผู้หญิงวันนี้ ทางช่อง 3 และประสบความสำเร็จสูงสุด ได้รับความนิยมนอย่างท่วมท้น

...พี่เล็กบุษบา ที่แกรมมี คิดต่อเข้ามาให้เป็นพิธีกรคอนเสิร์ต ลิมโลก แทนคุณบิลลี่ พอได้ทำรายการนี้ก็ยังมีชื่อเสียงมากขึ้นอีก เพราะ Concept มันเป็นเรา เลยรู้สึกว่าเป็นตัวของตัวเอง คนก็พูดถึงเราเยอะ พอมาทำผู้หญิงวันนี้ รู้สึกว่ามันเป็น Step ดี ตอนนั้นไม่ได้สังกัดค่าย ก็ทำทั้ง คอนเสิร์ตลิมโลก และผู้หญิงวันนี้ ภาพก็เริ่มชัดขึ้น...

(หทัย เกษสังข์, สัมภาษณ์)

ด้วยภาพลักษณ์ของผู้หญิงยุคใหม่ ผู้หญิงเก่ง ผู้หญิงทันสมัย กล้าลุกขึ้นเสนอปัญหา เป็นภาพลักษณ์ที่ได้รับความนิยม และได้รับความนิยมนจากประชาชนเพราะภาพเหล่านั้นสอดคล้องกับตัวตนที่แท้จริงของเธอ

- 3.2 ความสามารถและความชำนาญของผู้ร่วมงาน มัลเดทสกี กล่าวไว้ว่า นักสื่อสารมวลชนส่วนใหญ่ไม่สามารถทำงานเพียงลำพังคนเดียวได้ ต้องอาศัยผู้ร่วมงานและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะที่แวดล้อมเขาอยู่ เช่นเดียวกับพิธีกร การได้รับความนิยมน คำชมเชย และความชื่นชอบจากผู้ชม นั้น มิได้เกิดจากความสามารถของพิธีกรเพียงฝ่ายเดียว แต่เกิดมาจากพลังการคิดสร้างสรรค์ และพลังการทำงานของคนเบื้องหลังจำนวนมากมาย การเข้ากันได้ระหว่างพิธีกรกับทีมงาน การเข้ากันได้ระหว่างพิธีกรกับพิธีกรด้วยกัน รวมทั้งความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของทีมงานและนโยบาย จุดยืนในเรื่องต่างๆ เป็นสิ่งที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้

...การที่พิธีกรจะดีหรือไม่ดี ส่วนหนึ่งมันไม่ได้มาจากตัวพิธีกร แต่มันมาจากทีมงานและคนที่ทำงานเบื้องหลัง เพราะถ้างานผิดพลาด เขาไม่ได้นึกถึงทีมงานหรือ Backstage แต่เขาจะนึกถึงพิธีกรเป็นหลัก จะสรุปว่าพิธีกรคนนี้ดีหรือไม่ เพราะฉะนั้นเวลาที่ทำงานจะต้องขอข้อมูลจากทีมงานให้

พร้อม จะได้ทำงานได้อย่างสบายใจขึ้น...

(ดวงดา ตุงคะมณี, สัมภาษณ์)

งานด้านโทรทัศน์นั้นเป็นการทำงานในลักษณะทีมเวิร์กไม่มีใครเก่งได้ด้วยตัวคนเดียว (One Man Show) แต่ทีมงานที่เก่งและมีความสามารถนั้น จะต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจในการทำงานจากทุกฝ่าย รวมทั้งตัวพิธีกรด้วยจึงจะสามารถสร้างความนิยมให้กับรายการได้ ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ทั้งนี้ในบางครั้งอาจรวมถึงแรงผลักดันของเจ้านายผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ เช่นกรณีของคุณศุสชา โทณะวณิก

...พีตั้น (คุณลาวัลย์ กันชาติ) จะคอยมาดูแลสักประมาณ 2-3 อาทิตย์ ก็จะมีคำวิจารณ์เขียนบอกมา ของพีส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเรื่องท่าทางแต่จะมีปัญหาเรื่องคำพูด บางทีมันวกวน พีตั้นก็จะบอกว่าหาคำพูดใหม่ๆ มาใส่ตรงนี้นะ แล้วก็ “อีกสักครู่พบกันค่ะ” เลิกพูดได้แล้วหาคำอื่นมาได้มัย จะมาวิจารณ์อยู่ตลอดเวลา เช่น คู่มวันนี้ไม่คมเลยนะ บางทีก็โทรศัพท์ไปหาข้อมูลจากคนโน้นคนนี้แล้วนำมาให้ หรือแม้กระทั่งให้ฝรั่งเขียนมาตอนนั้นทำเรื่องอเมริกาพีตั้นก็ไปบอกให้ฝรั่งเขียนมาให้¹ ...

(ศุสชา โทณะวณิก, สัมภาษณ์)

- 3.3 เวลาและสถานที่ที่ออกอากาศ เมื่อมีรายการที่ดี มีพิธีกรที่ดีและมีทีมงานที่ยอดเยี่ยมแล้ว รายการนั้นก็ควรจะได้ออกอากาศในช่วงเวลาที่ดีและเหมาะสมด้วย การกล่าวเช่นนี้อาจเปรียบเทียบได้ว่า พิธีกรเป็นสินค้าชนิดหนึ่ง เรื่องของเวลาและสถานที่ที่ออกอากาศก็คือช่องทางในการจัดจำหน่ายสินค้านั้น นั่นเอง ช่องทางที่ดีจะต้องเหมาะสมกับตัวสินค้าและกลุ่มเป้าหมายในที่นี้เช่น เวลาช่วงเย็น ช่วงหลังข่าว หรือ หลังเที่ยงคืน จะมีจำนวนผู้ชมต่างกันทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับรูปแบบรายการและกลุ่มเป้าหมายด้วย

¹ บทวิจารณ์การทำงานของ คุณศุสชา โทณะวณิก ซึ่งเขียนโดยลายมือของคุณลาวัลย์ กันชาติ ในภาคผนวก

ส่วนสถานีที่ออกอากาศนั้น รายการใดได้ออกอากาศในสถานีที่มีความนิยมจากผู้ชมเป็นจำนวนมาก ก็จะเป็นโอกาสให้รายการนั้น รวมทั้งพิธีกรผู้นั้นจะเป็นที่นิยมของผู้ชมได้มากขึ้น เช่นกรณี รายการสี่ทุ่มแสดัวร์ และคุณวิวัตสุนทรวิเนตร

วิวัต สุนทรวิเนตร

ก่อนหน้าที่จะมาเป็นรายการสี่ทุ่มแสดัวร์ทางช่อง 7 สี คุณวิวัตเคยเป็นพิธีกรและผู้ควบคุมการผลิตรายการในแนวเดียวกันนี้ให้กับบริษัท แปซิฟิกอินเตอร์คอมมิวนิเคชั่น ของ ดร. สมเกียรติ อ่อนวิมล ชื่อรายการ ที่นี้กรุงเทพ ทางช่อง 5 ภายหลังได้ย้ายมาอยู่ทางช่อง 7 และเมื่อ ดร. สมเกียรติ และบริษัท แปซิฟิก เกิดปัญหาภายในกับทางช่อง 7 สี คุณวิวัตก็เลือกที่จะออกจากแปซิฟิก และมาทำรายการอยู่ที่ ช่อง 7 ตอนสี่ทุ่มวันพฤหัสบดี

...ผมคิดว่าสามารถดำเนินรายการได้ที่ช่อง 7 ในลักษณะของรายการวาไรตี้ เราต้องแน่ใจว่าช่อง 7 เป็นช่องที่มีสถานีเครือข่ายมากที่สุด (พ.ศ. 2532) เป็นช่องที่ประสบความสำเร็จได้ง่ายกว่าช่องอื่น เปรียบเสมือนเป็นพาหนะที่เล่นได้เร็ว ได้ไกล ได้สบาย ผมคิดว่าช่อง 7 เป็นพาหนะที่เราควรยึดถือไว้โดยไม่ตามไปช่อง 5...

(วิวัต สุนทรวิเนตร, สัมภาษณ์)

เศรษฐา ทิระฉายา

ในหัวข้อเรื่องพิธีกรผู้ร่วมดำเนินรายการ หรือในบางกรณีคือพิธีกรคู่กัน ทุกคนจะพูดเอาไว้อย่างชัดเจนว่า การมีพิธีกรคู่กันดี เพราะเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระรับผิดชอบ ในการทำงานแต่ความจำเป็นที่จะต้อง

มีพิธีกรรุ่นนั้นขึ้นก็ต้องขึ้นอยู่กับรูปแบบรายการ และถ้าได้พิธีกรคู่ที่ไม่ดี ไม่สามารถไปด้วยกันได้ การเป็นพิธีกรดำเนินรายการคนเดียวอาจจะดีกว่า

แต่สำหรับกรณีพิธีกรคู่ ของคุณเศรษฐา เป็นความสำเร็จ เป็นความนิยมที่ช่วยเสริมซึ่งกันและกัน อย่างชัดเจนจากกรณีการทำรายการ มาตามนัด

...คุณเศรษฐาเขาเป็นพิธีกรที่ทำงานเข้าหากับคุณณัฏฐิ (จงวิ-
สุทธิ) มาก ยิ่งเวลาเขาพูดเล่นกัน มีลูกรับส่งกัน มันดูกลม
กลืนดูทันกันดี จนกลายเป็นพิธีกรคู่ที่คอบคอบนิยมในช่วงนั้น
เรียกว่าถ้ามีเศรษฐา ต้องมีณัฏฐิ...

(สุรพงษ์ สมหวังชัย, สัมภาษณ์)

...ผมกับตึกสนิทกัน เราทำรายการด้วยกันมานานจนรู้สึก
เหมือนเป็นพี่น้อง ช่วงแรกๆ เคยมีปัญหาเหมือนกัน ตึกเขาก็
มาปรึกษากับผมว่าจะทำอย่างไรดี ผมก็เลยบอกเขาว่า เขา
อย่างนี้ เราลองมาใช้แค่วันละมุขก่อน ถ้าดีแล้วก็ค่อยเพิ่มขึ้น
ก็พยายามศึกษากันมาจนเข้ากันได้ดี ...

(เศรษฐา ศิระฉายา, สัมภาษณ์)

หลังจากแยกย้ายกัน คุณณัฏฐิไปแต่งงาน และเลิกเป็นพิธีกร
คุณเศรษฐาก็หันมาทำรายการเกมโชว์ของตัวเอง คือดวงกับดาวคู่กับ คุณ
จินตหรา สุขพัฒน์ หรือแม่แต่รายการวาไรตี้ เศรษฐาโชว์ ที่ไปจับคู่กับนาง
งาม คุณฟ้ารุ่ง ซาลิรัตน์ จนถึงบัดนี้ก็ยังคงกล่าวได้ว่า คุณเศรษฐายังไม่มี
พิธีกรคู่ขวัญคู่ใหม่ที่เหมาะสมกับเขาเท่ากับที่ผ่านมา

ในเรื่องของตัวแปรต่างๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อความนิยมของพิธีกรนี้ มีข้อสังเกต
ว่าอาจจะมีตัวแปรอื่นอีกตามแต่สภาพเรื่องราวของพิธีกรคนนั้น ซึ่งตัวแปรเหล่านี้
อาจจะเปลี่ยนแปลงความสำคัญไปตามกาลเวลา ยุคสมัยของสังคม และ
เทคโนโลยี

4. การสร้างภาพลักษณ์

การสร้างภาพลักษณ์ ในกระบวนการสร้างความนิยมของพิธีกรโทรทัศน์นี้เป็นการสร้างภาพลักษณ์ตามแนวคิดของ เดเนียล เจ. บัวสติน ในเรื่อง เหตุการณ์เทียม (Pseudo-event) รายการโทรทัศน์คือเหตุการณ์เทียม เพราะไม่ได้เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เสนอซ้ำได้และมีการเสนออย่างต่อเนื่องทุกสัปดาห์ มีความกำกวม เคลือบแคลง มีเทคนิคการนำเสนอ และบางครั้งอาจจะคาดเดาเหตุการณ์ทางสังคมบางอย่างในอนาคตได้

บัวสติน ได้อธิบายลักษณะของเหตุการณ์เทียม ที่ก่อให้เกิดการครอบงำแก่ผู้บริโภคซึ่งมีหลายข้อ และในที่นี้จะขอนำมาเปรียบเทียบกับรายการโทรทัศน์

เหตุการณ์เทียม	รายการโทรทัศน์
1. สนุกเร้าใจ เตรียมล่วงหน้า	1. มีการประชุมทีมงาน คัดเลือกเรื่อง
2. ง่ายและรวดเร็วในการแพร่กระจาย	2. เป็นคลื่นความถี่ไปได้รวดเร็ว
3. เสนอซ้ำได้เมื่อต้องการ	3. บันทึกวีดิทัศน์หรือนำมาออกอากาศซ้ำได้
4. โฆษณาล่วงหน้า	4. การประชาสัมพันธ์รายการ
5. เตรียมอย่างชำนาญ ฉลาด น่าเชื่อถือ	5. ความสามารถของทีมงานเบื้องหลังการผลิต
6. เสนอให้ผู้รับสารได้ตรงเวลา สถานที่เหมาะสม	6. กำหนดการออกอากาศ ตามตารางของสถานี
7. นำข้อมูลของเหตุการณ์เทียมมาทดสอบ	7. การตรวจสอบผลย้อนกลับ
8. แพร่กระจายด้วยตัวมัน และครอบงำคน	8. การถูกครอบงำของคนดู คือ ได้รับความนิยม

เมื่อรายการโทรทัศน์เป็นเหตุการณ์เทียมที่สามารถสร้างให้ประสบความสำเร็จได้ พิธีกรโทรทัศน์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของรายการ จึงถูกสร้างขึ้นได้ ตามหลักการสร้างภาพลักษณ์ของ บัวสติน จากการสัมภาษณ์ตัวแทน บริษัทจัดงานเปิดตัวสินค้า ซึ่งเป็นผู้ที่เคยร่วมงานกับพิธีกรกลุ่มที่ศึกษานี้ และเป็นผู้ฟังเสียงสะท้อนจากตลาด (ลูกค้า) เกี่ยวกับภาพลักษณ์ที่ประชาชนมีต่อพิธีกรเหล่านี้ จึงขอสรุปรวมภาพลักษณ์ของพิธีกรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 8 ท่าน

เปรียบเทียบภาพลักษณ์ของพิธีกรทั้ง 8 ท่าน

ไทรภพ	- มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง เน้นการพูดคุย สัมภาษณ์ ไหวพริบและปฏิภาณของเขาทำให้คนดูติด เขาเพิ่มความนิยมให้ตัวเองด้วยการทำรายการที่มีสาระ ฉกรรพแบบจากรายการอื่น หรือเพื่อสังคม
เศรษฐา	- เป็นคนมีอารมณ์ขัน มีมุขส่วนตัว เป็นคนที่มีปฏิภาณ ไหวพริบดี ชอบแซวในยุคเริ่มแรก ใช้วิธีแซวพิธีกรคู่แข่งจนคนดูติดใจ
ปัญญา	- เป็นคนที่พูดจาสนุกสนาน ใช้อารมณ์ ความรู้สึกมาก ในเกมส์โชว์ เขาพยายาม Over Act เพื่อให้ผู้ชมรู้สึกสนุก มีส่วนร่วม มีลักษณะ Cheer Up ตลอดเวลา
วิทวัส	- จะใช้ความเป็นรายการวาไรตี้ ความที่เรียนด้วยกราฟฟิคดีไซน์ และเป็นคนทำงานเบื้องหลังมาก่อน เขาจะใช้เทคนิคต่างๆ มาช่วยทำให้การนำเสนอหรือการเป็นพิธีกรของเขาแตกต่างจากคนอื่น
มยุรา	- ลักษณะคล้ายปัญญา คือจะใช้ความร่าเริงสนุกสนาน Over Acting เล็กน้อย แต่ดูไม่ขัดเพราะลักษณะเขาเป็นแบบนี้ตลอด ทำให้คนดูสนุกสนานกับรายการ
ดวงตา	- ต่างจากมยุราดูลักษณะแล้วจะไฮโซกว่า แต่เป็นไฮโซแบบของสอครู้สอคิดเห็นเรื่องของคนอื่นแล้วเอามาเล่าให้ผู้ชมฟัง จะต่างจากมยุรา เพราะมยุราจะไฮโซโดยลักษณะรวมๆ ของเขาเอง
ศุสชา	- เน้นเรื่องสาระมากกว่าบันเทิง ดูสภาพเรียบร้อยเป็นผู้ใหญ่ แต่ก็มีลักษณะนุ่มนวล สบายๆ ที่ทำให้ดูแล้วไม่เครียด
หัตยา	- ดูเป็นผู้หญิงยุคใหม่ สาวทันสมัยเป็นคนรุ่นใหม่ เป็นสาวทำงาน มีลักษณะตรงไปตรงมา แบบตะวันตก

บทสรุป

จะเห็นว่ากระบวนการสร้างความนิยมของพิธีกรโทรทัศน์ในปัจจุบัน เป็นกระบวนการที่เพิ่มความสลับซับซ้อนขึ้นจากยุคเริ่มแรก และสามารถประมวลเป็นภาพรวมได้ดังนี้คือ บุคคลที่เหมาะสมกับการเป็นพิธีกร ต้องเป็นผู้ที่มีบุคลิกดีเป็นอันดับแรก ในที่นี้ไม่จำเป็นว่าจะต้องหล่อหรือสวยแต่ต้องดูดี โดยเฉพาะต้องดูมีเสน่ห์และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว นอกจากนั้น ยังต้องเป็นผู้ที่

มีวิธีการนำเสนอตัวเองในแบบฉบับเฉพาะของตัวเองที่ไม่ลอกเลียนแบบใคร ต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลและเรียงลำดับการถ่ายทอดข้อมูลเหล่านั้นได้ เข้าใจในส่วนประกอบทั้งหมดของงานรวมทั้งรู้วิธีหรือรู้จังหวะที่จะผสมผสานบริบทต่าง ๆ ของงานที่ทำขณะนั้นได้

ประเด็นเรื่องการได้ทำรายการในรูปแบบที่มีความสนใจและมีความถนัดนั้น เป็นเรื่องหนึ่งที่มีความสำคัญ เช่นเดียวกับการได้ร่วมงานกับทีมงานที่มีความสามารถ และมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน นอกจากนั้นยังมีตัวแปรอื่น ๆ อีกมากมาย เช่น รายการที่ทำนั้นจะต้องได้ออกอากาศในเวลาที่เหมาะสม มีคนดูตรงกลุ่มเป้าหมาย หรือออกอากาศในสถานที่ที่มีผู้ชมให้ความนิยมมาก ๆ เปรียบเสมือนเป็นทางลัดสู่ความนิยม รวมทั้งพิธีกรที่ร่วมดำเนินรายการด้วย

จะเห็นว่า กระบวนการสร้างความนิยมของพิธีกรในยุคปัจจุบัน มีเรื่องของการสร้างภาพลักษณ์ด้วย ภาพลักษณ์ของพิธีกรโทรทัศน์ในยุคนี้เป็นภาพที่เกิดจากความพยายามในการสร้าง ซึ่งบางครั้งอาจให้กลวิธีการสร้างเหตุการณ์เทียมเพื่อสร้างภาพลักษณ์ทั้งกับตัวพิธีกรและตัวรายการ

โดยสรุปแล้วกระบวนการสร้างความนิยมของพิธีกรโทรทัศน์ คือ การผสมผสานกันขององค์ประกอบทั้งหมดที่กล่าวมานี้ และมีข้อน่าสังเกตว่า ข้อสรุปเหล่านี้จะเป็นจริงและใช้ได้ อย่างแน่นอนกับพิธีกรทั้ง 8 ท่านที่ศึกษา นี้ แต่อาจไม่สามารถใช้อธิบายได้กับกระบวนการสร้างความนิยมของพิธีกรในอนาคต